

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ І КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННЦ «ІЕКВМ», доктор
ветеринарних наук, професор,
академік НААН

Б.Т. СТЕГНІЙ

«23» вересня 2020 р.

**ЕТИЧНИЙ КОДЕКС
ННЦ «Інститут експериментальної і
клінічної ветеринарної медицини»**

Схвалено Загальними зборами
ННЦ «ІЕКВМ»
Протокол № 1
Від «23 вересня» 2020 р.

ХАРКІВ 2020

1. Загальні положення

1.1. Етичний кодекс (далі – Кодекс) Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» (далі – ННЦ «ІЕКВМ») – комплекс правил етичної поведінки, які добровільно зобов'язуються виконувати всі члени професійного співтовариства, що сприяє підвищенню престижу, статусу ННЦ «ІЕКВМ», а також професійності та якості надання науково-освітніх послуг. ННЦ «ІЕКВМ» визнає дотримання норм етичної поведінки всіма членами наукової спільноти однією з важливих передумов успішної реалізації завдання – підготовки професійних, відповідальних, досвідчених і конкурентноспроможних фахівців-науковців.

Кодекс розроблено на основі українського та світового досвіду, рекомендацій професійних експертів з урахуванням пропозицій трудових колективів структурних підрозділів колективу ННЦ «ІЕКВМ» та погоджено з профспілковою організацією. Кодекс розроблено відповідно Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність» та іншого законодавства України, Статуту та внутрішніх нормативно-правових актів ННЦ «ІЕКВМ».

1.2. Кодекс визначає ключові цінності, основні принципи, правила, та стандарти етичної поведінки і взаємовідносин учасників науково-освітнього процесу, якими вони мають керуватись у своїй діяльності.

2. Мета, цінності, функції та принципи Кодексу

2.1. Тактичною метою Кодексу є визначення переліку принципів, норм і правил етичної та гідної поведінки осіб, що працюють і навчаються в ННЦ «ІЕКВМ», якими вони мають керуватись у своїй діяльності.

2.2. Стратегічною метою Кодексу є формування в ННЦ «ІЕКВМ» атмосфери відповідальності, професіоналізму, взаєморозуміння, взаємопідтримки та академічної свободи; створення сприятливого середовища для реалізації інтелектуального, професійного та особистого потенціалу наукових співробітників та аспірантів; підвищення на цій основі рівня якості надання науково-освітніх послуг та конкурентоздатності ННЦ «ІЕКВМ».

2.3. Функції Кодексу:

- репутаційна;
- управлінська;
- розвитку корпоративної культури.

Репутаційна функція – формування довіри до імені, репутації та статусу ННЦ «ІЕКВМ» з метою підвищення привабливості закладу для аспірантів, потенційних партнерів у науковій, ветеринарній та інших супутніх галузях.

Управлінська функція полягає в коригуванні та регламентації поведінки співробітників та аспірантів у складних етичних ситуаціях. Підвищення ефективності діяльності працівників здійснюється шляхом:

- визначення етичних стандартів поведінки під час контактів осіб як всередині ННЦ «ІЕКВМ», так і з зовнішніми партнерами (корпоративна культура);

– визначення порядку прийняття рішень у складних/конфліктних етичних ситуаціях;

– вказівки на неприйнятні форми поведінки.

Корпоративна культура є ключовим елементом, що об'єднує спільноту ННЦ «ІЕКВМ» з метою найефективнішої організації діяльності співробітників та аспірантів за рахунок внутрішньої узгодженості їх орієнтирів і прагнень.

У основу Кодексу покладено такі етичні принципи: порядність, законність, академічна доброчесність, справедливість, довіра, співпраця, критичний аналіз отриманих даних, повага до обґрунтованих думок, готовність до змін, постійна самоосвіта та самовдосконалення, прозорість, підзвітність, індивідуальна і спільна відповідальність за результати діяльності.

3. Етичні стандарти

3.1. Загальні (спільні) етичні стандарти.

Кожен представник ННЦ «ІЕКВМ», ураховуючи високий статус установи та керуючись етичними принципами й моральними нормами, має:

- дотримуватись загальноприйнятих правил поведінки, вимог чинного законодавства України та діючих нормативних актів ННЦ «ІЕКВМ»;
- поважати права і свободу, честь і гідність особистості, не допускати домагань, приниження, експлуатації будь-якого характеру;
- дотримуватись норм мовного етикету та правил ділової письмової й усної комунікації;
- шанувати історію, традиції, ім'я та символіку установи;
- сприяти ефективній діяльності ННЦ «ІЕКВМ», підтриманню його позитивного іміджу та репутації як провідного наукового центру галузі;
- дотримуватись принципу академічної доброчесності, зокрема утримуватись від списування, плагіату, фальсифікації та/або допомоги іншим у таких діях, коректно цитувати й наводити джерела інформації, яка використовується в науково-освітній діяльності;
- бути пунктуальним, своєчасно реагувати на запити колег, партнерів ННЦ «ІЕКВМ» та/або представників широкої громадськості, дотримуватись встановлених термінів виконання завдань і взятих зобов'язань;
- ефективно й раціонально використовувати ресурси ННЦ «ІЕКВМ» (людські, матеріальні, фінансові, інтелектуальні тощо);
- відповідально й ощадливо використовувати майно та обладнання ННЦ «ІЕКВМ» (приміщення, меблі, комп'ютерну техніку, лабораторні прилади та обладнання, бази даних, мережі тощо) за прямим призначенням у наукових цілях, під час виконання посадових обов'язків та/або для професійного розвитку;
- ставитись з довірою та вимогливістю один до одного, обмінюватись досвідом та інформацією в межах наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ», надавати необхідну підтримку для досягнення найкращих результатів діяльності;

- виявляти ініціативу щодо підвищення якості науково-дослідницької діяльності;
- утримуватись від поширення неправдивої та/або неперевіреної інформації щодо ННЦ «ІЕКВМ» або членів спільноти, розкриття конфіденційної інформації та персональних даних інших осіб;
- не виступати від імені ННЦ «ІЕКВМ» або його структурного підрозділу без спеціальних повноважень;
- утримуватись від будь-яких форм корупції (зловживання повноваженнями з метою одержання неправомірної вигоди та/або прямого чи опосередкованого пропонування такої вигоди іншим) та повідомляти керівництво ННЦ «ІЕКВМ» про будь-які прояви корупції, дотримуватись правил етичної поведінки, визначених Розділом VI Закону України «Про запобігання корупції», інших вимог антикорупційного законодавства України;
- дотримуватись правил безпеки, гігієни праці, підтримувати чистоту і порядок та здоровий спосіб життя. У ННЦ «ІЕКВМ» заборонено паління, вживання алкоголю та наркотичних речовин;
- вирішувати конфліктні ситуації конструктивно, у атмосфері взаєморозуміння та поваги, предметно та справедливо. У будь-яких ситуаціях як у межах, так і за межами ННЦ «ІЕКВМ» утримуватись від будь-яких дій і висловлювань, які суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим людям та/або репутації, майну, фінансовому стану ННЦ «ІЕКВМ».

3.2. Специфічні етичні стандарти.

3.2.1. Керівники установи та структурних підрозділів усіх рівнів мають:

- бути взірцем етичної поведінки, виявляти лідерські якості та високий професіоналізм;
- поширювати ключові цінності серед співробітників і аспірантів, впроваджувати культуру постійного самовдосконалення;
- вживати заходів щодо профілактики порушень норм законодавства, етичних принципів та стандартів поведінки;
- сприяти відкритості та прозорості науково-дослідної роботи;
- підтримувати баланс між реалізацією права академічної свободи та забезпеченням продуктивної науково-дослідної діяльності ННЦ «ІЕКВМ»;
- дбати про ефективне використання ресурсів установи і враховувати економічні та науково-освітні інтереси ННЦ «ІЕКВМ» у своїй діяльності;
- докладати зусиль для забезпечення належних умов роботи співробітників та навчання аспірантів;
- заохочувати співробітників до постійного вдосконалення робочих процесів та навичок, надання пропозицій щодо їх покращень;
- проводити регулярне оцінювання стану організаційної культури та виконання норм Етичного кодексу в ННЦ «ІЕКВМ».

3.2.2. Наукові працівники мають:

- поважати, визнавати і забезпечувати свободу думки і слова учасників

освітнього процесу;

- здійснювати професійну діяльність на високому рівні, постійно підвищувати свою наукову кваліфікацію;

- дотримуватись принципів наукової етики, уникаючи плагіату, привласнення наукових ідей з неопублікованих джерел, фальсифікацій;

- вказувати свою належність до ННЦ «ІЕКВМ» під час опублікування результатів власних наукових досліджень та навчально-методичних робіт, виконаних у межах трудових та інших договірних відносин;

- об'єктивно і справедливо оцінювати результати наукової діяльності;

- утримуватись від відносин, які можуть заважати ефективному навчанню та об'єктивному оцінюванню результатів наукової та освітньої діяльності.

3.2.3. Адміністративні працівники та допоміжний персонал мають:

- сумлінно і якісно виконувати свої професійні обов'язки;

- створювати сприятливі умови для ефективної діяльності всіх співробітників ННЦ «ІЕКВМ», розкриття їх професійного та творчого потенціалу;

- мінімізувати бюрократичні процедури до рівня, який забезпечить максимальну ефективність та продуктивність роботи науковців ННЦ «ІЕКВМ»;

- проводити аналіз внутрішньої діяльності ННЦ «ІЕКВМ» з метою виявлення можливостей покращення роботи, запобігання порушень етичних стандартів.

3.2.4. Здобувачі мають:

- використовувати всі можливості, які пропонує ННЦ «ІЕКВМ», для набуття фахових компетенцій та особистого розвитку;

- самостійно, уникаючи плагіату й фальсифікацій та дотримуючись встановлених вимог, виконувати письмові роботи й інші завдання;

- утримуватись від списування та/або використання будь-яких недозволених матеріалів, носіїв інформації чи технічних засобів під час заходів проміжного і підсумкового контролю;

- утримуватись від створення перешкод навчальному процесу, зокрема, від зайвих розмов, використання мобільних телефонів під час занять тощо;

- не надавати прямо або опосередковано неправомірну вигоду чи подарунок іншим членам спільноти установи з метою схилити їх до протиправного використання службових повноважень; повідомляти керівництво ННЦ «ІЕКВМ» про будь-які прояви корупції;

- надавати підтримку іншим аспірантам, зокрема аспірантам молодших курсів, у процесі навчання, їх адаптації до аспірантського життя тощо.

3.3. Стандарти етичної поведінки щодо партнерів ННЦ «ІЕКВМ» та третіх сторін.

У відносинах з партнерами ННЦ «ІЕКВМ» та третіми сторонами кожен

член спільноти має:

- дотримуватись загальних і специфічних стандартів етичної поведінки;
- ввічливо та з повагою ставитись до партнерів і гостей ННЦ «ІЕКВМ»;
- відповідально ставитись до розвитку відносин з партнерами, спонсорами ННЦ «ІЕКВМ», органами влади, професійними мережами тощо;
- забезпечувати прозорість використання спонсорської допомоги ННЦ «ІЕКВМ», отриманої у формі грошей, матеріальних цінностей або послуг;
- не використовувати свої службові повноваження, становище, будь-яке державне та власне майно або кошти ННЦ «ІЕКВМ» в приватних інтересах або з метою одержання неправомірної вигоди;
- з розумінням ставитись до культурних особливостей та стандартів етичної поведінки іноземних партнерів і гостей ННЦ «ІЕКВМ»;
- коректно, ввічливо і толерантно ставитись до гостей і партнерів ННЦ «ІЕКВМ», незалежно від статі, віку, посади, статусу, культурних, расових, національних відмінностей, соціального або географічного походження, стану здоров'я, політичних поглядів, релігійних переконань тощо.

Науковці ННЦ «ІЕКВМ» мають відстоювати честь і гідність установи, підтримувати та примножувати наукові традиції, дбати про наукову школу. Виступаючи в публічному просторі як приватні особи, бути чесними, професіональними і відповідальними та усвідомлювати, що громадськість може формувати думку про ННЦ «ІЕКВМ» зі слів, оцінок і вчинків його представників.

4. Неприпустимість порушення етичних принципів і норм співробітниками ННЦ «ІЕКВМ»

4.1. Порушенням є недотримання академічної доброчесності, а саме:

- свідоме поширення хибної чи упередженої інформації щодо наукових досліджень;
- спотворення дослідницьких даних; використання наукових та навчально-освітніх матеріалів з не доброчесною метою;
- штучне обмеження академічної свободи членів наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ»;
- використання даних чужих досліджень, методів, гіпотез і положень інших учених, чужих текстів (повністю або частково) без належного зазначення автора та джерела;
- внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці прізвищ осіб, які безпосередньо не брали участі в одержанні результатів;
- підроблювання або спотворення даних чи цитат у будь-якій сфері академічної діяльності, підроблювання підписів у документах, зокрема у звітах, угодах, заявах тощо;
- підготовка на замовлення і/чи продаж академічних текстів (дисертацій і навчальної літератури);
- привласнення академічних текстів, виконаних іншими особами на

замовлення.

4.2. У взаємодії членів наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» неприпустимі:

- наклеп, зловмисне завдання шкоди репутації науковців ННЦ «ІЕКВМ»;
- свідоме невиконання посадових обов'язків;
- невинуваті дії, які завдають шкоди іншим членам наукової спільноти чи майну ННЦ «ІЕКВМ» та перешкоджають здійсненню наукових досліджень;
- дискримінація співробітників ННЦ «ІЕКВМ» (за віком, громадянством, місцем проживання, статтю, кольором шкіри, соціальним і майновим станом, національністю, мовою, походженням, фахом, станом здоров'я, релігійними переконаннями тощо);
- насильство, агресія, сексуальні домагання.

4.3. Дії, які завдають шкоди репутації ННЦ «ІЕКВМ»:

- отримання чи пропонування незаконної винагороди або матеріальної вигоди за надання переваг у навчанні, наукових дослідженнях, посадовому просуванні тощо;
- порушення загальноновизнаних норм поведінки;
- використання без відповідного дозволу імені та символіки ННЦ «ІЕКВМ» у приватних чи публічних заходах, що не пов'язані з діяльністю установи, із метою отримання вигоди;
- оприлюднення в засобах масової інформації та в соціальних мережах неперевіреної, неточної або неправдивої інформації особистого чи академічного характеру безпосередньо про ННЦ «ІЕКВМ» чи/ї його співробітників.

5. Конфлікт інтересів

5.1. Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом члена наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» та його службовими повноваженнями, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання своїх повноважень, що може призвести до негативних наслідків для інших членів наукової спільноти чи установи загалом і порушити при цьому визначені цим Кодексом етичні принципи та стандарти поведінки.

5.2. Для уникнення порушень етичних стандартів внаслідок конфлікту інтересів член наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» має:

- відмежовувати свою діяльність поза межами установи та приватні інтереси від посадових обов'язків у ННЦ «ІЕКВМ». Виконання зовнішніх контрактних та грантових зобов'язань не повинно вступати у конфлікт зі здійсненням основного виду діяльності;
- уникати конфлікту інтересів, які можуть виникнути через приватні відносини (сімейні, родинні, дружні) з іншими членами наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ». У разі появи такого конфлікту інтересів необхідно знаходити прозоре та справедливе для всіх рішення.

5.3. У разі виникнення ситуацій та/або питань, не врегульованих цим

Кодексом, член наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» може проконсультуватись у керівника, а за необхідності — звернутись до Загальних зборів трудового колективу.

Для зовнішнього врегулювання реального або потенційного конфлікту інтересів застосовуються норми Закону України «Про запобігання корупції».

6. Адміністрування

6.1. Визнання Кодексу науковою спільнотою ННЦ «ІЕКВМ».

Кожен член наукової спільноти має ознайомитись з Кодексом, дотримуватись його вимог і розуміти персональну відповідальність перед іншими за свою діяльність і поведінку.

6.2. Повідомлення про порушення

За виявлення порушень Кодексу член наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» може самостійно вжити коригувальних заходів або звернутись до безпосереднього керівника або скористатись правом звернутись до керівника вищого рівня.

Особи, які повідомляють про порушення або ймовірне порушення, мають гарантію захисту від переслідування.

6.3. Розв'язання етичних конфліктів

При виникненні етичних конфліктів між членами наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» оптимальним способом розв'язання є добровільне примирення. За неможливості врегулювання конфлікту в робочому порядку член наукової спільноти може подати заяву до Комісії з етики.

Комісія з етики

6.3.1. Комісія з етики (далі Комісія) – колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів та розв'язання етичних конфліктів між членами наукової спільноти. У своїй діяльності Комісія керується чинним законодавством України, цим Кодексом та іншими нормативними актами ННЦ «ІЕКВМ».

Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії, процедури призначення та припинення повноважень її членів, розгляду порушень, особливості функціонування може визначатись відповідним Положенням.

До складу Комісії з етики можуть входити запрошені внутрішні або зовнішні експерти з тих питань, які розглядаються. Залучені фахівці мають право готувати експертні висновки, брати участь в обговоренні відповідних питань.

6.3.2. Завдання Комісії:

Завданнями Комісії з етики є:

- сприяти зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками науково-освітньої діяльності;
- налагоджувати діалог і досягати згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- консультувати в ситуаціях, які викликають невпевненість в їх

етичності, та щодо дій, які можуть призвести до порушень норм Кодексу;

– представляти установу у зовнішніх відносинах з питань академічної культури та виконання норм Кодексу в ННЦ «ІЕКВМ»;

– надавати експертні оцінки щодо етичності дій і поведінки членів наукової спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу;

– розробляти рекомендації щодо покращення культури поведінки членів наукової спільноти ННЦ «ІЕКВМ» та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів.

6.4. Відповідальність за порушення

Порушення положень Кодексу за наявності ознак юридичної відповідальності підлягає розгляду згідно з вимогами чинного законодавства. Конкретні види санкцій та способи дисциплінарного впливу, особливості їх застосування можуть визначатись відповідним Положенням.

7. Прикінцеві положення

Цей Кодекс набуває чинності з моменту його ухвалення Зборами трудового колективу та з наступного дня після його затвердження директором ННЦ «ІЕКВМ».